

HASAN BÜLENT KAHRAMAN

Türkiye gazete 'yazarlığı'nı tanımlama konusunda derin bir çelişki yaşıyor. Bir yandan 1930'lar, 40'lar hatta 1950 ve 60'lar anılarak, o sıralarda gazetelerde yazan edip ve muharrirler özlemlerle yâd ediliyor, öte

yandan gazetelerde 'yazı' olarak yayımlanan metinler belli bir önyargı ile değerlendirilerek eleştiriliyor. Çetin Altan'ın bir süre önce Sabah'ta yazdığı ve 'mastürbasyonu' söz konusu ettiği yazısı bu hisşma uğrayanlar arasında.

Şerif Mardin, Türkiye gibi toplumlardaki gazetelerin ve gazete yazıcılığının işlevini bir tarihçi ve siyasal tarihçi olan Poggi'den kalkarak saptamıştır. Poggi'ye göre kimi toplumlardaki dönüşüm doğrudan bir sınıf hareketiyle ya da kalkışmasıyla gerçekleşmeyebilir. Aydınların öncülüğünde başlatılan bir bilinçlendirme süreci de bu oluşumu hazırlayabilir. Bu durumda gazetelerin ve gazeteciliğin de vazgeçilmez bir işlevi olacaktır. Mardin, bu

'Bazı' gazete yazıları

düşünceden yola çıkar ve Tanzimat kuşağını anımsatarak Türkiye'de yaşanan yenileşme hareketinin bu türden bir niteliğe sahip olduğunu saptar.

Bu süreç, bana kalırsa, Cumhuriyet döneminde güçlenerek devam etmiştir. Cumhuriyet'in 'işlevci-yararcı' ve pozitivist mantığı aydını da toplumcu-işlevsel aydın olarak belirlemiştir. Kim olursa olsun, bir gazetede yazanın yaptığı şey, bir doğruyu işaret etmek, toplumsal bir görevin gereğini yerine getirmektir. Toplumun farklılıkların etrafında değil temel ilke ve doğruların etrafında biçimlenmesini sağlamaktır. Bireyliğin bunun neresinde olduğu ise ciddi bir sorundur. Nitekim, belki biraz da bu yüzden olacak, Türkiye'de, edebiyat dünyasındaki 'aykırılık' atılımları bile belli bir noktadan daha ileriye götürülemeyerek bir süre sonra kendi üstlerine kapanmaya başlamışlardır.

Son dönemde ise basın dünyası daha da garip bir oluşuma tanıklık etmektedir. Bütün gazeteler için toplumsal-işlevsel (yararcı) yanını hiç dikkate almayan, yalnızca gündelik yaşamlarını aktarmakla yetinen bir dizi yazarın tahakkümü altındadır. Bunun, moderniteyle (belki postmoderniteyle) birlikte ortaya

çıkan yeni bir bireyleşme dönemi olduğundan söz edilebilir. Ne var ki, sorun günlük yaşamın aktarılması değil, onun dolayımı ve bağlamıdır. Eğer günlük yaşam, bir metafiziğin dışında basit bir magazin duygusu ve duygusallığıyla dile getiriliyorsa ve popüler kültür pazarından bir pay kapma amacını taşıyorsa anlamsızdır. Onun dışında kalan bir bireylik yansıması ise Türkiye'nin, yalnız gazete yazarlığı düzeyinde değil, edebiyat düzeyinde de, bilinç düzeyinde de eksikliğini en çok duyduğu şeydir.

Yazı, sonuç itibarıyla bir ifşaatır, bir itiraftır ve bir teşhirdir. Bir anlamda mahremiyetin dışı vurumudur. Bu yönüyle de kitle mantığına dayalı ve iç dayanışmayla törel ahlaka sırtını yaslamış toplumlarda, yazı, kötücüllüğün ve kopuşun başlangıcıdır. Benin kendisi olarak tezahür ettiği boyuttur ve sahibine bile yabancıdır. Dolayısıyla da rahatsız edicidir. Çünkü yüzleşmeye bir çağrı, çünkü riyakar bir unutuşa tepkidir. Çetin Altan'ın 'mastürbasyon' yazısı tepki topluyorsa, bu, yazarlara, yazılarında sadece kendilerinden söz etmelerine karşın kendilerine ve insana ait hiçbir şey söylemediklerini hatırlatmasındandır.